

פרנץ קפקא

עיונים בחטא, בסבל, בתקווה ובדרך האמיתית (ג')

67

הוא רודף אחרי העובדות כמו גולש טירון, המתאמן, בנוסף על כך, היכן שאסור.

68

מה עליו יותר מן האמונה באל בית!

69

תיאורטית, יש אפשרות לאושר מוחלט: להאמין במה שאין להרוס בתוכך, ולא לחתור אליו.

71/70

מה שאין להרוס, אחד הוא; הוא כל אדם בנפרד, ובר בכד הוא משותף לכל, ומכאן הקשר הבלתי־ניתק בין בני האדם, שאין כדוגמתו.

72

באותו אדם עצמו יש הכרות, שלמרות שונותן הגמורה הן מתייחסות לאובייקט אחד; כך ששוב אין מגוס מן המסקנה בדבר סובייקטים שונים באדם אחד.

73

הוא זולל את השיירים הנופלים משולחנר־שלו; משום כך הוא אמנם שבע יותר מכולם, אבל שוכח איך אוכלים מעל לשולחן; ומשום כך מפסיקים גם השיירים ליפול.

74

אם את מה שצריך היה ליהרס בגן העדן אפשר היה להרוס, לא היה זה חשוב במיוחד; אבל אם לא היה אפשר להורסו, כי אז חיים אנו באמונה מוטעית.

*75

בחן את עצמך על-פי האנושות. בספקן היא מפיחה ספקות, במאמין – אמונה.

76

את ההרגשה הזאת: "כאן איני מטיל עוגן", ולהרגיש סביבך תכף-זמיד גם את המבול הנושא אותך ומתנחשל מעלה-מטה.

*

מהפך. כאורבת לטרף, בחשש, בתקווה, מקיפה התשובה את השאלה סביב-סביב, מחפשת נואשת בפניה החתומות, עוקבת אחריה בדרכים המופרכות ביותר, כלומר באלה שבהן צועדת השאלה בבטחה ככל שרק תוכל.

77

מגע ומשא עם הבריות מוליך שולל להתבוננות עצמית.

78

חופשית נעשית הרוח רק כאשר היא חדלה להיות משען.

79

האהבה החושנית מסיחה את הדעת מזו השמיימית; לברדה לא היתה יכולה, אבל מפני שבלא מודע היא אוצרת בתוכה את יסוד האהבה השמיימית, היא יכולה.

80

האמת אינה ניתנת לחלוקה, ועל כן אינה יכולה להכיר את עצמה; מי שרוצה להכירה, חייב להיות שקר.

81

איש אינו יכול להתאוות אל מה שמזיק לו בסופו של חשבון. אם בכל זאת נראה שכך הדבר אצל אדם זה או אחר – וכך זה אולי נראה תמיד – הרי ההסבר הוא כי מישהו בתוך האדם מתאוה למשהו שאמנם מועיל לאותו מישהו, אבל מזיק מאוד למישהו שני, שנקרא כביכול, לשפוט בסוגיה. אילו התייצב האדם מלכתחילה, ולא רק בעת השיפוט, לצד המישהו השני, כי אז היה המישהו הראשון נמחק, והאיווי – עימו.

82

מדוע אנחנו מקוננים על החטא הקדמון? לא בגללו גורשנו מגן העדן, אלא בגלל עץ החיים, כדי שלא נאכל מפריו.

83

אנחנו חוטאים, לא רק משום שאכלנו מעץ הרעת, אלא גם משום שעדיין לא אכלנו מעץ החיים. חטא הוא המצב שאנו נמצאים בו, בלי שום קשר לאשמה.

84

נבראנו לחיות בגן העדן, גן העדן נועד לשרת אותנו. הייעוד שלנו השתנה; לא נאמר שכך קרה גם לייעודו של גן העדן.

85

הרוע הוא מה שמקרינה התודעה האנושית בתנוחות מעבר מסוימות. למעשה, לא עולם החושים הוא מראית עין, אלא הרוע שלו, היוצר אמנם בעינינו את עולם החושים.

86

מאז החטא הקדמון אנו שווים בעיקרו של דבר ביכולת לדעת טוב ורע; אף על פי כן אנו מחפשים דווקא בכך את יתרונותינו המיוחדים. ואולם, רק מעבר לידיעה זו מתחילה השונות האמיתית. את מראית העין ההפוכה יוצר הדבר הבא: איש אינו יכול להסתפק בידיעה בלבד, אלא הוא מוכרח לשאוף כדי לפעול בהתאם לה. אבל לכך לא ניתן לו הכוח, ועל כן הוא מוכרח להרוס את עצמו, חרף הסכנה שאפילו בכך לא ישיג את הכוח הנחוץ, אך לא נותר לו דבר מלבד הניסיון האחרון הזה. (זהו גם טעמו של האיום במוות שבאיסור האכילה מפרי עץ הרעת; אולי זהו גם טעמו המקורי של המוות הטבעי.) מן הניסיון הזה הוא מתיירא; הוא מעדיף לשוב ולבטל את דעת הטוב והרע; (הביטוי: "החטא הקדמון" מקורו בפרד הזה), אבל את הנעשה אין להשיב, אלא רק להעכיר. למטרה זאת נוצרות השאיפות. כל העולם מלא בהן, העולם הנראה כולו אולי אינו אלא שאיפה של האדם הרוצה לנוח רגע קט. ניסיון לזייף את עוברת הידיעה, להפוך תחילה את הידיעה ליעד.

87

אמונה כמו מערפת, כליכך כברה, כליכך קלה.

88

המוות תלוי לפנינו בערך כמו תמונה של קרב אלכסנדר על הקיר בכיתה. עליפי מעשינו, עוד בעולם הזה, תכהה התמונה או אפילו תימחק.

89

יש לאדם רצון חופשי, ובשלושה אופנים: ראשית הוא היה חופשי כשרצה בחיים האלה;

עכשיו אין הוא יכול אמנם להפוך זאת, כבר אינו האדם שרצה זאת בשעתו, אלא במידה שהוא מממש את רצונו מאז, בכך שהוא חי.

שנית הוא חופשי בכך שהוא יכול לבחור את מהלכם ודרכם של החיים האלה. שלישית הוא חופשי בכך שבהיותו מי שהוא עתיד לשוב ולהיות פעם, יש לו הרצון לתת לעצמו לעבור דרך החיים בכל תנאי וכך לכוא לעצמו, וזאת בדרך הניתנת אמנם לבחירה, אבל היא מבוכית כל-כך שאין פירור של חייו שאינה נוגעת בו. זהו השילוש של הרצון החופשי, אבל בהיותו ברזומני הוא גם אחדות, וכיסודו של דבר הוא כל-כך אחדות עד שאין בו מקום לרצון, לא חופשי ולא לא-חופשי.

*90

שתי אפשרויות: לצמצם את עצמך עד אין קץ, או להיות כזה. הראשונה היא סיום, כלומר אי-עשייה, השנייה היא התחלה, כלומר עשייה.

*91

כדי למנוע שגיאיה במלה: מה שצריך ליהרס באופן פעיל, חייב להישמר תחילה היטב היטב; מה שמתפורר – מתפורר, אך אינו יכול ליהרס.

92

עבודת האלילים הראשונה היתה בוודאי פחד מפני העצמים, אבל קשור בו פחד מהכרחיותם של העצמים, ובו קשור פחד מפני האחריות לעצמים. כה אימתנית נראתה האחריות הזאת, שלא העזו אפילו לכפות אותה על משהו לא-אנושי אחד, כי גם תיווכה של ישות יחידה לא היה מקל את האחריות האנושית במידה מספקת, התקשורת עם ישות אחת בלבד היתה בכל זאת יותר מדי מוכתמת באחריות, על כן ניתנה לכל עצם האחריות לעצמו, יתרה מזו, לעצמים הללו ניתנה גם אחריות יחסית לאדם.

*93

בפעם האחרונה פסיכולוגיה!

94

שתי משימות של ראשית החיים: לצמצם עוד ועוד את המעגל שלך, ולבחון שוב ושוב מחדש אם לא קלעת את עצמך היכן-שהוא מחוץ למעגל שלך.

95

הרוע נמצא לפעמים ביד כמו כלי עבודה, מזוהה או לא-מזוהה, ואפשר, אם רוצים, להניחו בצד ללא התנגדות.

96

השמחות של החיים הללו אינן שלהם, אלא הן הפחד שלנו מפני העלייה לחיים גבוהים יותר; הייסורים של החיים הללו אינם שלהם, אלא הם ייסורינו העצמיים בגלל אותן פחד.

97

רק כאן הסבל הוא סבל. לא במובן זה שהסובלים כאן ירוממו במקום אחר בגלל הסבל הזה, אלא שמה שנקרא סבל בעולם הזה, בעולם אחר, ללא כל שינוי אלא רק משוחרר מהיפוכו, הוא אושר.

*98

דימוי הגודל והמלאות האינסופיים של היקום הוא תוצאה של ערבוב עד קצה גבול האפשר של בריאה מאומצת וקיבוע עצמי חופשי.

99

הרבה יותר מן השכנוע הבלתי-מערער במצב החטא הנוכחי שלנו, מדכא אפילו השיכנוע החלש ביותר בהצדקתה הנצחית מני-אז של זמניותנו. רק הכוח בנשיאת השיכנוע השני הזה, שבטהרתו כולל בתוכו לגמרי את הראשון, הוא מידת האמונה.

*

יש כאלה שמניחים, כי לצד ההונאה הקדמונית הגדולה מאורגנת בכל מקרה ומקרה גם הונאה קטנה מיוחדת בשבילם; למשל, שכאשר מציגים התעלסות על הבמה, מלבד החיוך הכוזב לאהובה שמור אצל השחקנית גם חיוך מיתמם מיוחד לצופה המסוים-מאוד ביציע האחרון. זה מה שנקרא ללכת רחוק מדי.

100

יריעה על-אודות השטני יכולה להיות, אבל לא אמונה בו, כי יותר שטניות מזו הקיימת אין.

101

החטא בא תמיד בגלוי, ואפשר לתפוס אותו בחושים תיכף ומיד. הוא הולך על שורשיו ואין צורך לנכש אותו.

102

את כל הסבל סביבנו חייבים גם אנחנו לסבול. לכולנו יש לא גוף אלא צמיחה, והיא

מוליכה אותנו דרך כל הייסורים, בצורה זו או אחרת. כפי שהילד מתפתח דרך כל שלבי החיים עד לזקנה ולמוות (וכל שלב נראה בעיקרו בלתי־ניתן להשגה לקודמו, מתוך כיסופים או מתוך פחד), כך מתפתחים אנחנו (קשורים לאנושות עמוק לא פחות מאשר לעצמנו) דרך כל סבלות העולם הזה. לצדק אין מקום בהקשר זה, אבל גם לא לפחד מפני הסבל, או לפירוש של הסבל כגמול.

103

אתה יכול להתנזר מסבלות העולם; הברירה בידך והיא הולמת את הטבע שלך; אבל אפשר שדווקא ההימנעות הזאת היא הסבל היחיד שיכול היית למנוע.

105

אמצעי הפיתוי של העולם הזה, ואות הערובה לכך שהעולם הזה הוא רק פרוזודור, חר הם. בצדק, כי רק כך יכול העולם הזה לפתות אותנו, והדבר הולם את האמת. אבל מה שרע הוא שאחרי פיתוי מוצלח אנו שוכחים את הערובה, וכך בעצם פיתה אותנו הטוב אל הרע, מבטה של האישה אל המיטה.

106

הענווה מעניקה לכל אחד, אפילו למיואש הבודד, את היחס החזק ביותר לזולתו, וזאת תיכף־ומיד, לפחות במקרה של ענווה מלאה וממושכת. היא מסוגלת לכך מפני שהיא השפה האמיתית של התפילה, וכך בכך היא הערצה וקשר הדוק ביותר. היחס לזולת הוא יחס התפילה, היחס לעצמך הוא יחס המיתה; מן התפילה נשאב הכוח למות.

*

התוכל להכיר משהו זולת ההונאה? אם נהרסת ההונאה אסור שתביט, פן תהיה לנציב מלח.

107

כולם חביבים מאוד אל א', בערך כמו שמנסים לשמור בזהירות על משחק ביליארד מעולה אפילו מפני שחקנים טובים, וזאת, עד בואו של השחקן הגדול, המתבונן היטב היטב בלוח, אינו יכול לסבול שום שגיאה קודמת, אבל אז, כשהוא עצמו מתחיל לשחק, הוא משתולל בלי שום חשבון.

108

"ואז שב לעבודתו כאילו לא אירע דבר." זאת הערה המוכרת לנו משפע לא־כרוך של סיפורים ישנים, אף על פי שאולי אין היא מופיעה באף אחד מהם.

109

“איי־אפשר לומר שחסרה לנו אמונה. אפילו העובדה הפשוטה של חיינו היא בלתי־
נדלית בערכה האמוני.”
“בכך יש ערך אמוני? הרי אי־אפשר שלא לחיות!”
“בריוק ב'הרי אי־אפשר' הזה נעוץ כוחה המטריף של האמונה; בשלילה הזאת היא
לובשת צורה.”

*

אין צורך שתצא מן הבית. הישאר ליד השולחן שלך והקשב. אל תקשיב אפילו, רק
המתן. אל תמתין אפילו, קְיִייה לגמרי שקט ולבר. העולם יתייצב לפניך כדי שתחשוף
את פרצופו, אין הוא יכול אחרת, בהתלהבות יתפתל לפניך.

מגרמנית: רן הכהן

(שני החלקים הקודמים של יצירה זו התפרסמו ב**מִטְעָם** 1 ר' 2).